

Historien om min Kombislipemaskin

For et år eller to kjøpte jeg en kombislipemaskin som på bildet. Billig var den så det var et impuls kjøp. Og knivene ble skarp på slipsteinen og borrene på smergelskiva. Så fant jeg ut at jeg skulle kvesse øksa. Den rakk ikke å bli skarp før steinen begynte å hoppe før den så sto helt i ro.

Jeg skrudde opp og sjekka snekkerdrevet. Der var tannhjulet av plast. Og så slik ut:

Da bar det til Jula for å bestille nytt. I butikken så vi gjennom delekatalogen til denne kombislipemaskinen. Men det tannhjulet hadde ikke varenummer, dvs. den kunne ikke bestilles.

Jeg laget meg derfor et tannhjul i bronse. Modul og tanndeling var heldigvis i gammel norm. Med delesirkel på 44 mm og 22 tenner. $(44/22=2)$, var modulen 2. Hadde 22 tenner kunnet gått opp med

sirkelens 360 grader, så hadde jeg kunnet bruke gradeskiva. Men $360/22$ blir $16,3636363636$. Så det ble å leite frem delehodet.

Delehodet som må brukes når en lager tannhjul, er konstruert slik at sveiva må gå 40 ganger rundt for at hodet skal gå 1 gang rundt. Brøken en da må regne på er: $40/22 = 1 \frac{18}{22} = 1 \frac{9}{11}$. En gang rundt med veiva pluss 9 hull på neste runde for en sirkel som har 11 hull. Det er det ingen hullsirkler som har, i hvert fall ikke på det delehodet jeg har til rådighet. Men jeg har en sirkel på 33. Så jeg ganger nevner og teller med 3. Brøken blir da $1 \frac{27}{33}$. Dvs for hver tann jeg skal frese veiver jeg en gang rundt og den distansen som 27 hull utgjør på en sirkel med 33 hull. Jeg har en rytter til hjelp så jeg slipper å telle alle 22 gangene.

Siden det er snekkerdrift, må tennene stå litt på skrå, tilsvarende stigninga på drivskruen. Det gikk meget bra når jeg bare fikk stilt inn maskinen riktig. Dette bronse-tannhjulet monterte jeg på:

Det blir neppe slipt økser på denne lenger. Det er ikke fritt for at jeg tenker at jeg skulle ha kjøpt en dyrere og mer robust kombisliper. Da hadde jeg spart arbeidet i dag. Billigproduktene er laget billig og ment for bruk og kast. Hadde ikke jeg laget tannhjulet, så hadde denne blitt kastet. Det skulle ikke vært lov å produsere varer med så begrenset levetid og slettet ikke når Jula ikke vil levere deler til maskinene.

Nå har jeg kombislipemaskin igjen så lenge motoren holder. Det er en egen tilfredsstillelse å kunne reparere tingene, nesten like tilfredsstillende som å lage dem. Derfor reparerte jeg øksa også. Nytt skaft med kile kostet ca kr. 250,-. Men ny øks, like stor, kostet kr. 199,-. Jeg reparerte øksa for nå tenker jeg at det gamle stål-egga er bedre enn det du får i butikken i dag.

Før laget en ting for å brukes, nå lages ting bare for å selges. Derfor får vi en ressurskrise.

Min reparerte kombislipemaskin, kun til bruk for kniver.

Frode Bygdnes, maskinarbeider og reparatør.

Harstad den 19. aug. 2022